

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (пети състав)

2 април 2020 година *

„Преюдициално запитване — Интелектуална собственост — Авторско право и сродни права — Директива 2001/29/ЕО — Член 3, параграф 1 — Директива 2006/115/ЕО — Член 8, параграф 2 — Понятие „публично разгласяване“ — Предприятие за отдаване под наем на автомобили, всеки от които е стандартно оборудван с радиоприемник“

По дело C-753/18

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Högsta domstolen (Върховен съд, Швеция) с акт от 15 ноември 2018 г., постъпил в Съда на 30 ноември 2018 г., в рамките на производство по дело

Föreningen Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå u.p.a. (Stim),

Svenska artisters och musikers intresseorganisation ek. för. (SAMI)

срещу

Fleetmanager Sweden AB,

Nordisk Biluthyrning AB,

СЪДЪТ (пети състав),

състоящ се от: Е. Regan, председател на състава, I. Jarukaitis, Е. Juhász, М. Pešič (докладчик) и С. Lycourgos, съдии,

генерален адвокат: М. Szpunar,

секретар: С. Strömholm, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 6 ноември 2019 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за Föreningen Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå u.p.a. (Stim) и Svenska artisters och musikers intresseorganisation ek. för. (SAMI), от Р. Sande и D. Eklöf, advokater,
- за Fleetmanager Sweden AB, от S. Hallbäck, S. Wendén, J. Åberg и U. Dahlberg, advokater,
- за Nordisk Biluthyrning AB, от J. Åberg, С. Nothnagel и М. Bruder, advokater,

* Език на производството: шведски.

– за Европейската комисия, от К. Simonsson, J. Samnadda, E. Ljung Rasmussen и G. Tolstoy, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 15 януари 2020 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 3, параграф 1 от Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 година относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество (ОВ L 167, 2001 г., стр. 10; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 230) и на член 8, параграф 2 от Директива 2006/115/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 година за правото на отдаване под наем и в заем, както и за някои права, свързани с авторското право в областта на интелектуалната собственост (ОВ L 376, 2006 г., стр. 28; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 3, стр. 14).
- 2 Запитването е отправено в рамките на два правни спора, водени съответно между Föreningen Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå u.p.a. (Stim) (шведско сдружение за управление на правата на композиторите на музикални произведения и техните издатели) и Fleetmanager Sweden AB (наричано по-нататък „Fleetmanager“), както и между Svenska artisters och musikers intresseorganisation ek. för. (SAMI) (шведско сдружение за управление на сродните права на артистите изпълнители) и Nordisk Biluthyrning AB (наричано по-нататък „NB“) по повод квалификацията от гледна точка на авторското право на отдаването под наем на автомобили, оборудвани с радиоприемници.

Правна уредба

Международното право

- 3 Световната организация за интелектуална собственост (СОИС) приема в Женева на 20 декември 1996 г. Договора на СОИС за авторското право (наричан по-нататък „ДАП“), одобрен от името на Европейската общност с Решение 2000/278/ЕО на Съвета от 16 март 2000 г. (ОВ L 89, 2000 г., стр. 6; Специално издание на български език, 2007 г., глава 11, том 20, стр. 212) и влязъл в сила за Европейския съюз на 14 март 2010 г. (ОВ L 32, 2010 г., стр. 1).
- 4 Член 8 от ДАП е озаглавен „Право на разгласяване“ и гласи:
„Без да се накърнява прилагането на разпоредбите на член 11, параграф 1, ii), член 11bis, параграф 1, i) и ii), член 11ter, параграф 1, ii), член 14, параграф 1, ii) и член 14bis, параграф 1 от Бернската конвенция, авторите на литературни и художествени произведения имат изключителното право да разрешават разгласяването на своите произведения, по безжичен път или чрез кабел, включително и да предлагат достъп до своите произведения на неограничен кръг лица по начин, позволяващ достъпът до тези произведения да бъде осъществен от място и по време, индивидуално избрани от всеки от тях“.
- 5 Съвместните декларации по ДАП са приети от дипломатическата конференция на 20 декември 1996 г.

- 6 Съвместната декларация по член 8 от този договор има следното съдържание:

„Смята се, че само по себе си предоставянето на съоръжения, предназначени да дадат възможност или да осъществят публично представяне, не представлява разгласяване по смисъла на настоящия договор или на Бернската конвенция. [...]“.

Правото на Съюза

Директива 2006/29

- 7 Съображение 27 от Директива 2001/29 гласи следното:

„Самото предоставяне на физически съоръжения, които имат за цел да позволят или реализират разгласяването, не представлява само по себе си разгласяване по смисъла на настоящата директива“.

- 8 Съгласно член 3 от посочената директива, озаглавен „Право на публично разгласяване на произведения и право на предоставяне на публично разположение на други закриляни обекти“:

„1. Държавите членки предоставят на авторите изключително право да разрешават или забраняват публичното разгласяване на техни произведения по жичен или безжичен път, включително предоставяне на публично разположение на техни произведения по такъв начин, че всеки може да има достъп до тях от място и във време, самостоятелно избрани от него.

[...]

3. Правата, посочени в параграфи 1 и 2, не се изчерпват чрез акт на публично разгласяване или предоставяне на публично разположение, както е определено в настоящия член“.

Директива 2006/115

- 9 Член 8 от Директива 2006/115 е озаглавен „Излъчване и публично съобщаване“, а параграф 2 от него предвижда:

„Държавите членки предвиждат право, чрез което се гарантира, че ползвателят заплаща еднократно справедливо възнаграждение, ако звукозаписът се публикува с търговска цел или ако възпроизвеждането на този звукозапис се използва за излъчване по безжичен път или за какъвто и да е вид публично съобщаване, както и се гарантира, че това възнаграждение се поделя между съответните изпълнители и продуценти на звукозаписи. При липса на съгласие между изпълнителите и продуцентите на звукозаписи, държавите членки могат да установят условията за поделяне на възнаграждението помежду им“.

Шведското право

- 10 С Upphovrättslagen (1960:279) (Закон (1960:279) за авторското право, наричан по-нататък „Законът от 1960 г.“) е транспонирана Директива 2001/29 в шведското право. Член 2 от този закон урежда изключителното право на авторите да възпроизвеждат своите произведения и да ги предоставят на публично разположение по-специално чрез „публично разгласяване“ на произведението (трета алинея, точка 1) или чрез изпълнението му (трета алинея, точка 2).

- 11 Членове 45 и 46 от Закона от 1960 г. уреждат сродните права на артистите изпълнители и на продуцентите на аудио- и визуални произведения.
- 12 Съгласно член 47 от този закон, с който се транспонира член 8, параграф 2 от Директива 2006/115, звукозаписите могат да се изпълняват публично или да се разгласяват публично, освен ако това разгласяване е направено по такъв начин, че лицата имат достъп до звукозаписа на място и в момент по техен избор. При такова използване продуцентите и артистите изпълнители, чието изпълнение е записано, имат право на справедливо възнаграждение.

Споровете в главните производства и преюдициалните въпроси

- 13 Fleetmanager и NB са установени в Швеция дружества за отдаване на автомобили под наем. Те предлагат, пряко или чрез посредници, оборудвани с радиоприемници автомобили под наем, по-специално за срок, не по-дълъг от 29 дни, което съгласно националното право се счита за краткосрочен наем.
- 14 В правния спор между Stim и Fleetmanager, с който е сезиран Tingsrätt (Първоинстанционен съд, Швеция), Stim иска посоченото дружество да бъде осъдено да му заплати сумата 369 450 SEK (шведски крони) (около 34 500 EUR), заедно с лихвите, поради нарушение на авторското право. Stim твърди, че като е предоставяло на разположение на трети лица, по-специално на дружества за отдаване под наем на автомобили, оборудвани с радиоприемници автомобили за краткосрочно отдаване под наем на клиенти частни лица, Fleetmanager е допринесло за нарушенията на авторското право, извършени от тези дружества, които са предоставяли музикални произведения на публично разположение, без да имат разрешение за това.
- 15 Първоинстанционният съд приема, че отдаването под наем на оборудвани с радиоприемници автомобили включвало „публично разгласяване“ на музикални произведения по смисъла на Закона от 1960 г. и че е основателно да се заплаща възнаграждение на авторите на тези произведения. Той обаче приема и че Fleetmanager не е участвало в нарушенията на авторското право, поради което отхвърля иска на Stim. Решението му е потвърдено във въззивното производство. Stim подава пред Högsta domstolen (Върховен съд, Швеция) касационна жалба срещу решението на въззивната инстанция.
- 16 Във водения между SAMI и NB правен спор NB сезира Patent- och marknadsdomstolen (Патентен и търговски съд, Швеция) с иск да се установи, че не е длъжно да заплаща възнаграждение на SAMI за използването на звукозаписи между 1 януари 2015 г. и 31 декември 2016 г., тъй като автомобилите, отдавани от него под наем на частни лица и търговци, са оборудвани с радиоприемници и CD плейъри.
- 17 Според сезирания съд Законът от 1960 г. следва да се тълкува в съответствие с Директива 2001/29, а съгласно практиката на Съда използването на звукозапис, посочено в член 8, параграф 2 от Директива 2006/115, съответства на „публично разгласяване“ по смисъла на член 3, параграф 1 от Директива 2001/29. Освен това той установява, че с предоставянето на разположение на радиоприемници в отдаваните под наем автомобили NB осигурява възможност за наемателите на тези автомобили да слушат звукозаписите и поради това то следва да се счита за „разгласяване“. Наред с това според този съд са изпълнени и останалите критерии за „публично разгласяване“. Ето защо той приема, че NB трябва да плати възнаграждение на SAMI, и отхвърля предявения от NB иск. Това решение е отменено във въззивното производство от Svea hovrätt Patent och marknadsdomstolen (Апелативен съд със седалище в Стокхолм като апелативен патентен и търговски съд, Швеция). SAMI предявява касационна жалба пред Högsta domstolen (Върховен съд).

18 При тези обстоятелства *Högsta domstolen* (Върховен съд) решава да спре производствата и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

- „1) Означава ли отдаването под наем на автомобили, стандартно оборудвани с радиоприемник, че лицето, което ги отдава под наем, е ползвател, който извършва „публично разгласяване“ по смисъла на член 3, параграф 1 от Директива 2001/29, съответно „публично съобщаване“ по смисъла на член 8, параграф 2 от Директива 2006/115?
- 2) Какво е значението, ако има такова, на мащаба на дейността по отдаване под наем на автомобилите и на срока, за който са наети?“.

По молбата за възобновяване на устната фаза на производството

- 19 След представянето на заключението на генералния адвокат с молба, подадена в секретариата на Съда на 6 февруари 2020 г., *Stim* и *SAMI* искат Съдът да постанови да бъде възобновена устната фаза на производството.
- 20 В подкрепа на своята молба те твърдят, че от точки 39, 52 и 53 от заключението на генералния адвокат следва, че определени обстоятелства, които по същество се отнасят до разграничаването на личното и публичното пространство, за да се установи дали е налице „публично разгласяване“, могат да бъдат неправилно разбрани. Поради това било възможно Съдът да не разполага с достатъчно информация в това отношение.
- 21 Следва да се припомни, че съгласно член 252, втора алинея ДФЕС генералният адвокат представя публично, при пълна непристрастност и независимост, мотивирани заключения по делата, за които съгласно Статута на Съда на Европейския съюз се изисква неговото произнасяне. Съдът не е обвързан нито от това заключение, нито от мотивите, въз основа на които генералният адвокат стига до него (решение от 30 януари 2020 г., *Köln-Aktienfonds Deka*, C-156/17, EU:C:2020:51, т. 31 и цитираната съдебна практика).
- 22 Освен това съгласно постоянната практика Съдът може служебно или по предложение на генералния адвокат, както и по искане на страните да разпорежи възобновяване на устната фаза на производството в съответствие с член 83 от процедурния си правилник, ако счита, че делото не е достатъчно изяснено или че трябва да бъде решено въз основа на довод, който страните не са разисквали. Статутът на Съда на Европейския съюз и Процедурният правилник не предвиждат обаче възможност страните да представят становища в отговор на представеното от генералния адвокат заключение (решение от 30 януари 2020 г., *Köln-Aktienfonds Deka*, C-156/17, EU:C:2020:51, т. 32 и цитираната съдебна практика).
- 23 В настоящия случай подадената от *Stim* и *SAMI* молба за възобновяване на устната фаза на производството има за цел да им даде възможност да представят отговор по констатациите, направени от генералния адвокат в неговото заключение.
- 24 Освен това Съдът, след като изслуша генералния адвокат, смята, че разполага с всички необходими данни, за да отговори на поставените от запитващата юрисдикция въпроси, и че всички доводи, необходими за решаването на настоящото дело, са били обсъдени между страните.
- 25 Поради това няма основание да се постановява възобновяване на устната фаза на производството.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

- 26 С първия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали член 3, параграф 1 от Директива 2001/29 и член 8, параграф 2 от Директива 2006/115 трябва да се тълкуват в смисъл, че отдаването под наем на оборудвани с радиоприемници автомобили представлява публично разгласяване по смисъла на посочените разпоредби.
- 27 Този въпрос се поставя в рамките на правни спорове, които се отнасят, от една страна, до наличието на неразрешено публично разгласяване на музикални произведения по смисъла на член 3, параграф 1 от Директива 2001/29 от страна на дружества за отдаване под наем на оборудвани с радиоприемници автомобили, а от друга страна — до възможността организация за колективно управление на сродните права на артистите изпълнители да иска от тези дружества справедливо възнаграждение, когато отдаването под наем на тези автомобили води до публично съобщаване по смисъла на член 8, параграф 2 от Директива 2006/115.
- 28 Следва да се припомни, че съгласно практиката на Съда, тъй като законодателят на Съюза не е изразил различна воля, използваното в посочените две разпоредби понятие „публично разгласяване“, (съответно „публично съобщаване“), трябва да се тълкува в смисъл, че има едно и също значение (вж. в този смисъл решения от 15 март 2012 г., *Phonographic Performance (Ireland)*, C-162/10, EU:C:2012:141, т. 49 и 50 и от 16 февруари 2017 г., *Verwertungsgesellschaft Rundfunk*, C-641/15, EU:C:2017:131, т. 19 и цитираната съдебна практика).
- 29 Освен това посоченият израз трябва да се тълкува в светлината на еквивалентните понятия, съдържащи се в актовете на международното право, и то по такъв начин, че да бъде в съответствие с тях, като се има предвид и контекстът, в който се вписват тези понятия, и целта, преследвана от релевантните разпоредби от съответните международни актове в областта на интелектуалната собственост (вж. в този смисъл решения от 4 октомври 2011 г., *Football Association Premier League и др.*, C-403/08 и C-429/08, EU:C:2011:631, т. 189 и от 15 март 2012 г., *SCF*, C-135/10, EU:C:2012:140, т. 51—56).
- 30 Съгласно постоянната съдебна практика понятието „публично разгласяване“ обединява два кумулативни елемента, а именно „акт на разгласяване“ на произведение и „публичност“ на разгласяването (решения от 16 март 2017 г., *AKM*, C-138/16, EU:C:2017:218, т. 22, от 7 август 2018 г., *Renckhoff*, C-161/17, EU:C:2018:634, т. 19 и цитираната съдебна практика, както и от 19 декември 2019 г., *Nederlands Uitgeversverbond et Groep Algemene Uitgevers*, C-263/18, EU:C:2019:1111, т. 61 и цитираната съдебна практика).
- 31 За да се прецени дали отдаването под наем на оборудвани с радиоприемници автомобили представлява акт на разгласяване по смисъла на Директиви 2001/29 и 2006/115, трябва да се направи индивидуална преценка, отчитайки няколко допълнителни критерия, които не са самостоятелни и са взаимозависими. Освен това тези критерии трябва да се прилагат както поотделно, така и във връзка едни с други, доколкото в различните конкретни случаи те могат да се проявяват с много променлив интензитет (вж. в този смисъл решение от 14 юни 2017 г., *Stichting Brein*, C-610/15, EU:C:2017:456, т. 25 и цитираната съдебна практика).
- 32 Сред тези критерии Съдът многократно подчертава ключовата роля на ползвателя и съзнателния характер на неговата намеса. Всъщност този ползвател извършва „акт на разгласяване“, когато, като съзнава напълно последиците от своето поведение, се намесва, за да предостави на клиентите си достъп до произведение, което е обект на закрила, и по-специално когато без неговата намеса тези клиенти не биха могли или само трудно биха могли да се ползват от разпространеното произведение (вж. по-специално решения от 15 март 2012 г., *SCF*,

C-135/10, EU:C:2012:140, т. 82 и цитираната съдебна практика, от 15 март 2012 г., Phonographic Performance (Ireland), C-162/10, EU:C:2012:141, т. 31 и от 14 юни 2017 г., Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, т. 26 и цитираната съдебна практика).

- 33 От съображение 27 на Директива 2001/29, което по същество възпроизвежда съвместната декларация по член 8 ДАП, обаче следва, че „[с]амото предоставяне на физически съоръжения, които имат за цел да позволят или реализират разгласяването, не представлява само по себе си разгласяване по смисъла на настоящата директива“.
- 34 Това важи и за предоставянето на радиоприемник, инсталиран в отдаван под наем автомобил, който дава възможност, без допълнителна намеса от страна на дружеството за отдаване под наем, да се улавя наземното радиоразпръскване, достъпно в зоната, в която се намира превозното средство, както отбелязва по същество и генералният адвокат в точка 32 от своето заключение.
- 35 Предоставяне като посоченото в предходната точка се различава от актовете на разгласяване, с което доставчиците на услуги целенасочено предават на клиентите си закриляни произведения, разпространявайки сигнал посредством монтирани в тяхното заведение приемници (решение от 31 май 2016 г., Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, т. 47 и 54 и цитираната съдебна практика).
- 36 Ето защо следва да се установи, че като предоставят на публично разположение оборудвани с радиоприемници автомобили, дружествата за отдаване под наем на автомобили не извършват „акт на публично разгласяване“ на закриляни произведения.
- 37 Това тълкуване не може да се постави под въпрос с довода, че дружествата за отдаване под наем на автомобили предоставят на разположение на своите клиенти пространства, които Stim и SAMI квалифицират като „публични“, а именно кабините на отдаваните под наем автомобили, в които може да се ползват обекти на закрила посредством радиоприемниците, с които са оборудвани тези автомобили. Всъщност предоставянето на такова пространство, също както предоставянето на самите радиоприемници, не представлява акт на разгласяване. Впрочем от практиката на Съда следва, че е ирелевантен критерият дали мястото, в което се извършва разгласяването, е публично или частно (вж. в този смисъл решение от 7 декември 2006 г., SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, т. 50).
- 38 При това положение не е необходимо да се разглежда дали такова предоставяне на разположение следва да се счита за „публично“ разгласяване.
- 39 По изложените съображения на първия въпрос следва да се отговори, че член 3, параграф 1 от Директива 2001/29 и член 8, параграф 2 от Директива 2006/115 трябва да се тълкуват в смисъл, че отдаването под наем на оборудвани с радиоприемници автомобили не представлява публично разгласяване по смисъла на посочените разпоредби.

По втория въпрос

- 40 Предвид отговора на първия въпрос не е необходимо да се отговаря на втория въпрос.

По съдебните разноси

- 41 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноси. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (пети състав) реши:

Член 3, параграф 1 от Директива 2001/29/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета от 22 май 2001 година относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество, както и член 8, параграф 2 от Директива 2006/115/ЕО на Европейския парламент и Съвета от 12 декември 2006 година за правото на отдаване под наем и в заем, както и за някои права, свързани с авторското право в областта на интелектуалната собственост, трябва да се тълкуват в смисъл, че отдаването под наем на оборудвани с радиоприемници автомобили не представлява публично разгласяване по смисъла на посочените разпоредби.

Подписи